
DZIAŁ I. ZAGADNIENIA OGÓLNE PRAWA GOSPODARCZEGO

Rozdział 1. Pojęcie i rodzaje przedsiębiorców

Zagadnienie 1. Definicja przedsiębiorcy

Definicja zawarta w Kodeksie cywilnym

Zgodnie z art. 43¹ KC, **przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, a której ustawa przyznaje zdolność prawną, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową.**

Kodeksowa definicja przedsiębiorcy ma podstawowe znaczenie i jest wiążąca w sferze stosunków cywilnoprawnych, w tym stosunków prawnych obrotu gospodarczego.

Definicja ta sformułowana została przez odwołanie się do dwóch kryteriów:

- 1) **podmiotowego** (osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki, o których mowa w art. 33¹ KC), oraz
- 2) **funkcjonalnego** (prowadzenie we własnym imieniu działalności gospodarczej lub zawodowej).

Przedsiębiorcą jest tylko ten **wymieniony podmiot**, który prowadzi we własnym imieniu **wymienioną działalność**. Oznacza to, że oba kryteria wyróżnienia definicji przedsiębiorcy muszą zaistnieć **łącznie**. Przedsiębiorcą jest zatem każda osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna, niebędąca osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną (kryterium podmiotowe), a jej aktywność ma charakter prowadzenia we własnym imieniu działalności gospodarczej lub zawodowej (kryterium funkcjonalne).

Definicja zawarta w ustawie – Prawo przedsiębiorców

Definicję przedsiębiorcy – na swój własny użytek, a także szerzej, na użytek regulacji prawa gospodarczego – zawiera również ustawa – Prawo przedsiębiorców, zgodnie z którą przedsiębiorcą jest **osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca działalność gospodarczą**. Za przedsiębiorców uznaje się także **wspólników spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej**.

Z kolei działalnością gospodarczą, zgodnie z art. 3 PrP, jest działalność gospodarczą jest zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły.

Przepisów Prawa przedsiębiorców nie stosuje się do:

- 1) działalności wytwórczej w rolnictwie w zakresie upraw rolnych oraz chowu i hodowli zwierząt, ogrodnictwa, warzywnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego;
- 2) wynajmowania przez rolników pokoi, sprzedaży posiłków domowych i świadczenia w gospodarstwach rolnych innych usług związanych z pobytem turystów;

- 3) wyrobu wina przez producentów będących rolnikami wyrabiającymi mniej niż 100 hektolitrów wina w ciągu roku gospodarczego, o których mowa w art. 17 ust. 3 ustawy z 12.5.2011 r. o wyrobie i rozlewie wyrobów winiarskich, obrocie tymi wyrobami i organizacji rynku wina;
- 4) działalności rolników w zakresie sprzedaży, o której mowa w art. 20 ust. 1c ustawy z 26.7.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Definicja zawarta w przepisach o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji

Ze względu na potrzebę określenia beneficjentów zasady ochrony uczciwego obrotu gospodarczego oraz konieczność wskazania adresatów norm prawnych należących do reżimu publicznego prawa gospodarczego konieczne było przyjęcie definicji przedsiębiorcy w przepisach o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

Według art. 2 ZNKU, przedsiębiorcami, w rozumieniu ustawy, są osoby fizyczne, osoby prawne oraz jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, które **prowadząc, chociażby ubocznie, działalność zarobkową lub zawodową, uczestniczą w działalności gospodarczej.**

Definicja zawarta w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów

Zgodnie z art. 4 pkt 1 OchrKonkurU, przez przedsiębiorcę rozumie się przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, a także:

- 1) osobę fizyczną, osobę prawną, a także jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów ustawy – Prawo przedsiębiorców;
- 2) osobę fizyczną wykonującą zawód we własnym imieniu i na własny rachunek lub prowadzącą działalność w ramach wykonywania takiego zawodu;
- 3) osobę fizyczną, która posiada kontrolę (wszelkie formy bezpośredniego lub pośredniego uzyskania przez przedsiębiorcę uprawnień, które osobno albo łącznie, przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności prawnych lub faktycznych, umożliwiają wywieranie decydującego wpływu na innego przedsiębiorcę lub przedsiębiorców) nad co najmniej jednym przedsiębiorcą, choćby nie prowadziła działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, jeżeli podejmuje dalsze działania podlegające kontroli koncentracji, o której mowa w art. 13;
- 4) związek przedsiębiorców (izby, zrzeszenia i inne organizacje zrzeszające przedsiębiorców, jak również związki tych organizacji), z wyłączeniem przepisów dotyczących koncentracji.

Działalność gospodarcza i zawodowa

Ważne!

Przedsiębiorca to podmiot powołany do wykonywania we własnym imieniu, w sposób zorganizowany i ciągły, zarobkowej **działalności gospodarczej lub zawodowej.**

Można przyjąć, że działalność zawodowa, czyli **profesjonalna, to wykonywanie określonych, różnego rodzaju czynności przez osobę mającą określone umiejętności faktyczne lub określone, formalnie poświadczone, kwalifikacje zawodowe.** Działalnością zawodową jest także działalność polegająca na wykonywaniu tzw. **wolnych zawodów.** Jeśli więc profesjonalista wykonuje powyższe czynności we własnym imieniu i na własny rachunek, to

jego działalność ma charakter działalności zawodowej wykonywanej przez przedsiębiorcę (T. Mróz, M. Stec, Prawo gospodarcze prywatne, s. 39).

Działalność wykonywana w imieniu własnym i w sposób ciągły

Ważne!

Przedsiębiorca wykonuje działalność gospodarczą lub zawodową **we własnym imieniu** (art. 43¹ KC) i **w sposób ciągły** (art. 3 PrPrzed).

Działanie we własnym imieniu oznacza działanie ze skutkiem prawnym dla siebie i na własną odpowiedzialność (na własny rachunek). W przypadku działalności zawodowej aktywność gospodarcza przedsiębiorcy wykonywana jest we własnym imieniu, ale na rachunek klienta dającego zlecenie. Przedsiębiorcą nie jest osoba, która wykonuje czynności w cudzym imieniu, działając np. w ramach stosunku pracy. Nie jest także przedsiębiorcą ktoś, kto wykonuje czynności wytwórcze, handlowe, usługowe lub budowlane jednorazowo (incydentalnie), a nie w sposób ciągły (stały).

Należy jednak pamiętać o możliwości **zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej** przez przedsiębiorcę.

Należy również pamiętać o możliwości zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej przez przedsiębiorcę.

Zgodnie z art. 22 i nast. PrPrzed przedsiębiorca niezatrudniający pracowników może zawiesić wykonywanie działalności gospodarczej na zasadach określonych w tej ustawie, z uwzględnieniem przepisów dotyczących ubezpieczeń społecznych. Z takiego uprawnienia może skorzystać również przedsiębiorca zatrudniający wyłącznie pracowników przebywających na urlopie macierzyńskim, urlopie na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopie wychowawczym lub urlopie rodzicielskim niełączących korzystania z urlopu rodzicielskiego z wykonywaniem pracy u pracodawcy udzielającego tego urlopu. W przypadku zakończenia korzystania z urlopów lub złożenia przez pracownika wniosku dotyczącego łączenia korzystania z urlopu rodzicielskiego z wykonywaniem pracy u pracodawcy udzielającego tego urlopu, pracownik ma prawo do wynagrodzenia jak za przestój, określonego przepisami prawa pracy, do zakończenia okresu zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej.

Przedsiębiorca wykonujący działalność gospodarczą jako wspólnik spółki cywilnej oraz poza tą spółką może zawiesić wykonywanie działalności gospodarczej w jednej z tych form. Przedsiębiorca wykonujący działalność gospodarczą jako wspólnik w więcej niż jednej spółce cywilnej może zawiesić wykonywanie działalności gospodarczej w jednej lub kilku takich spółkach. W przypadku wykonywania działalności gospodarczej w spółce cywilnej zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej jest skuteczne pod warunkiem jej zawieszenia przez wszystkich wspólników.

Długość okresu na jaki można zawiesić wykonywanie działalności gospodarczej jest uzależniony od tego, do jakiego rejestru wpisany jest przedsiębiorca:

- 1) przedsiębiorca wpisany do CEIDG może zawiesić wykonywanie działalności gospodarczej na czas nieokreślony albo określony, nie krótszy jednak niż 30 dni;
- 2) przedsiębiorca wpisany do rejestru przedsiębiorców KRS może zawiesić wykonywanie działalności gospodarczej na okres od 30 dni do 24 miesięcy.

Należy pamiętać, że jeżeli okres zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej obejmuje wyłącznie pełny miesiąc luty danego roku kalendarzowego, za minimalny okres zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej przyjmuje się liczbę dni miesiąca lutego przypadającą w danym roku kalendarzowym. Do obliczania okresu zawieszenia wykony-

wania działalności gospodarczej stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

Zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej oraz wznowienie wykonywania działalności gospodarczej następują na wniosek przedsiębiorcy, chyba że przepis odrębny stanowi inaczej. W przypadku przedsiębiorcy wpisanego do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej okres zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej rozpoczyna się od dnia wskazanego we wniosku o wpis informacji o zawieszeniu wykonywania działalności gospodarczej i trwa do dnia wskazanego w tym wniosku albo we wniosku o wznowienie wykonywania działalności gospodarczej albo do dnia ustanowienia zarządu sukcesyjnego.

Okres zawieszenia rozpoczyna się:

- 1) od dnia wskazanego we wniosku o wpis informacji o zawieszeniu wykonywania działalności gospodarczej i trwa do dnia wskazanego w tym wniosku albo do dnia wskazanego we wniosku o wznowienie wykonywania działalności gospodarczej – w przypadku przedsiębiorcy wpisanego do CEIDG;
- 2) od dnia wskazanego we wniosku o wpis informacji o zawieszeniu wykonywania działalności gospodarczej, nie wcześniej niż w dniu złożenia wniosku, i trwa do dnia wskazanego we wniosku o wpis informacji o wznowieniu wykonywania działalności gospodarczej, który nie może być wcześniejszy niż dzień złożenia wniosku – w przypadku przedsiębiorcy wpisanego do rejestru przedsiębiorców KRS.

Wpis informacji o zawieszeniu wykonywania działalności gospodarczej oraz o wznowieniu wykonywania działalności gospodarczej w przypadku przedsiębiorców podlegających obowiązkowi wpisu do CEIDG następuje na podstawie przepisów o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Z kolei wpis informacji o zawieszeniu wykonywania działalności gospodarczej oraz o wznowieniu wykonywania działalności gospodarczej w przypadku przedsiębiorców podlegających obowiązkowi wpisu do rejestru przedsiębiorców KRS następuje na podstawie przepisów o Krajowym Rejestrze Sądowym. Od stycznia 2019 r. w przypadku przedsiębiorcy wpisanego do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego okres zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej trwa nie dłużej niż do dnia poprzedzającego dzień automatycznego wpisu informacji o wznowieniu wykonywania działalności gospodarczej na zasadach określonych w ustawie z 20.8.1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym.

Jakie są skutki zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej? W okresie zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej przedsiębiorca nie może wykonywać działalności gospodarczej i osiągać bieżących przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej. Jednak w okresie zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej przedsiębiorca:

- 1) może wykonywać wszelkie czynności niezbędne do zachowania lub zabezpieczenia źródła przychodów, w tym rozwiązywania zawartych wcześniej umów;
- 2) może przyjmować należności i jest obowiązany regulować zobowiązania, powstałe przed datą zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej;
- 3) może zbywać własne środki trwałe i wyposażenie;
- 4) ma prawo albo obowiązek uczestniczyć w postępowaniach sądowych, postępowaniach podatkowych i administracyjnych związanych z działalnością gospodarczą wykonywaną przed datą zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej;
- 5) wykonuje wszelkie obowiązki nakazane przepisami prawa;
- 6) może osiągać przychody finansowe, także z działalności prowadzonej przed datą zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej;

- 7) może zostać poddany kontroli na zasadach przewidzianych dla przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą;
- 8) może powołać albo odwołać zarządcę sukcesyjnego, o którym mowa w ustawie z 5.7.2018 r. o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej (Dz.U. poz. 1629).

Z kolei stosownie do postanowień art. 18 CEIDGU przedsiębiorca wpisany do CEIDG, który spełnia warunki, o których mowa w art. 22 PrPrzed, może złożyć wniosek o zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej na zasadach określonych poniżej. Przedsiębiorca zawieszający wykonywanie działalności gospodarczej składa wniosek o zmianę wpisu. Wniosek składa za pomocą formularza elektronicznego, bądź osobiście w dowolnym urzędzie lub wysyła listem poleconym. Wniosek o zmianę wpisu w przedmiocie zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej powinien zawierać następujące dane:

- 1) imię i nazwisko przedsiębiorcy, numer PESEL, o ile taki posiada, oraz data urodzenia, o ile nie posiada numeru PESEL;
- 2) dodatkowe określenia, które przedsiębiorca włącza do firmy, o ile przedsiębiorca takich używa;
- 3) numer identyfikacyjny REGON przedsiębiorcy, o ile taki posiada;
- 4) numer identyfikacji podatkowej (NIP) przedsiębiorcy, o ile taki posiada, oraz informacje o jego unieważnieniu lub uchyleniu.

Wniosek nie podlega opłacie (tak samo w KRS). Jest on badany pod kątem poprawności (art. 10, z wyjątkiem ust. 2 pkt 3–6 CEIDGU).

Jeżeli wniosek o zawieszenie działalności gospodarczej nie określa daty wznowienia wykonywania działalności gospodarczej, wpis w CEIDG informacji o tym wznowieniu następuje na wniosek przedsiębiorcy. Jednak CEIDG dopisuje do wpisu przedsiębiorcy informację o wznowieniu wykonywania działalności gospodarczej przez przedsiębiorcę, począwszy od dnia następującego po upływie ostatniego dnia okresu zawieszenia wskazanego we wniosku o zawieszenie działalności gospodarczej, chyba że przedsiębiorca złoży wniosek o wpis informacji o wznowieniu wykonywania działalności gospodarczej wskazujący inny dzień. Odnośnie do przedsiębiorcy wpisanego do KRS to w przypadku niezłożenia wniosku o wpis informacji o wznowieniu wykonywania działalności gospodarczej przed upływem okresu 24 miesięcy od dnia złożenia wniosku o wpis informacji o zawieszeniu wykonywania działalności gospodarczej, sąd wszczyna postępowanie, o którym mowa w art. 24 KRSU (postępowanie przymuszające).

Organizacja działalności

Ważne!

Działalność gospodarcza lub zawodowa musi być wykonywana **w sposób zorganizowany**.

Organizacja działalności gospodarczej wiąże się z podjęciem przez przedsiębiorcę różnych czynności faktycznych i prawnych. Chodzi tu przede wszystkim o:

- 1) zarejestrowanie działalności;
- 2) zgłoszenie statystyczne, podatkowe i w zakresie ubezpieczenia społecznego;
- 3) otwarcie rachunku bankowego;
- 4) zastosowanie wybranej lub nakazanej przez prawo formy organizacyjnej prowadzenia danego rodzaju działalności gospodarczej, a także
- 5) uzyskanie stosownego zezwolenia lub koncesji na wykonywanie działalności, jeśli jest to wymagane.

Przez pojęcie organizacji działalności gospodarczej rozumie się także obsługę kontaktów handlowych z innymi przedsiębiorcami lub konsumentami.

Działalność w celach zarobkowych

Ważne!

Działalność gospodarcza lub zawodowa jest przez przedsiębiorców **wykonywana w celach zarobkowych**.

Zasadniczym celem wykonywania działalności wytwórczej, handlowej, usługowej, budowlanej itp. jest zatem **osiąganie zysku**. Działalność taka musi być nastawiona na zysk, ale niekoniecznie przedsiębiorca musi go uzyskać.

Prowadzenie przedsiębiorstwa

Co do zasady, przedsiębiorca prowadzi „przedsiębiorstwo” lub jest właścicielem przedsiębiorstwa (w znaczeniu przedmiotowym). Prowadzenie przedsiębiorstwa w znaczeniu przedmiotowym nie jest jednak konieczne dla posiadania statusu podmiotowego przedsiębiorcy. Jeżeli przedsiębiorca nie prowadzi przedsiębiorstwa w znaczeniu przedmiotowym, oznacza to, iż jego działalność zorganizowana jest jedynie na poziomie formalnym (zgłoszenie do odpowiedniego rejestru), natomiast brak jest jeszcze materialnego stopnia organizacji.

Konsument

Obok wyraźnego zdefiniowania przedsiębiorcy w ustawie z 14.2.2003 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw **wprowadzono do Kodeksu cywilnego definicję konsumenta**.

Zgodnie z art. 22¹ KC, za konsumenta uważa się **osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową**.

Jest to wąskie określenie pojęcia „konsument”. W ujęciu szerokim, konsumentem jest każdy, kto nabywa rzeczy na własne potrzeby, bez zamiaru ich dalszej odsprzedaży.

Konsumentem może być **wyłącznie osoba fizyczna**, dokonująca czynności prawnej **niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową**.

Ustawodawstwo ostatnich lat w szczególności sposób nastawione jest na **ochronę konsumentów** jako uczestników obrotu cywilnoprawnego. Przepisy **prawa konsumenckiego** określają konsumenta, co należy uważać za niewłaściwe i naganne w zakresie traktowania konsumenta, jako uczestnika obrotu prawnego oraz wskazują środki ochrony konsumentów.

Zgodnie z art. 76 Konstytucji RP, władze publiczne mają obowiązek ochrony konsumentów (oraz użytkowników i najemców) przed działaniami zagrażającymi ich zdrowiu, prywatności i bezpieczeństwu oraz przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi.

Regulację z zakresu ochrony konsumentów zawiera przede wszystkim: ustawa z 20.5.2014 r. o prawach konsumenta oraz ustawa z 16.2.2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

PYTANIA

1. Działalnością gospodarczą jest działalność wykonywana w imieniu własnym, zarobkowa, jeżeli:

- A. wykonywana jest osobiście,
- B. została zarejestrowana,
- C. wykonywana jest w sposób zorganizowany i ciągły.

Odp. C; art. 3 PrPrzed

2. Zgodnie z ustawą – Prawo przedsiębiorców przepisów tej ustawy nie stosuje się do działalności:

- A. wytwórczej w rolnictwie,
- B. zawodowej,
- C. hotelarskiej.

Odp. A; art. 6 ust. 1 PrPrzed

Zagadnienie 2. Rodzaje przedsiębiorców

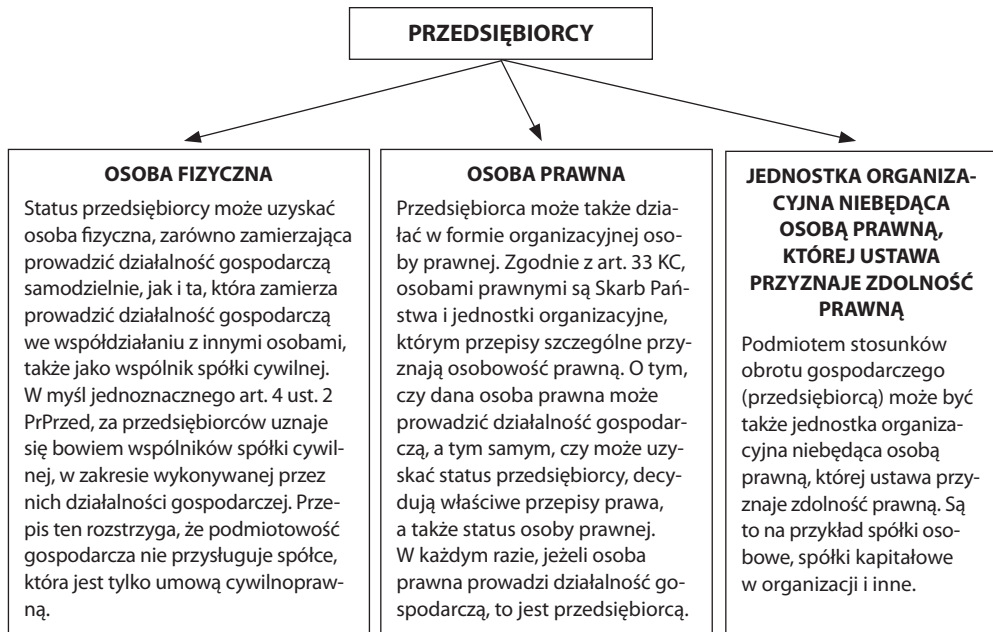
Uwagi ogólne

Stosując rozmaite kryteria podziału, przedsiębiorców można podzielić na wiele kategorii. Podstawowe kryteria podziału przedsiębiorców to:

- 1) kryterium statusu podmiotowego,
- 2) kryterium rodzaju prowadzonej działalności,
- 3) kryterium osiąganych przychodów,
- 4) kryterium rejestracji,
- 5) kryterium formy własności i pochodzenia kapitału,
- 6) kryterium skali średniorocznego zatrudnienia pracowników oraz poziomu rocznego obrotu netto oraz
- 7) kryterium miejsca zamieszkania lub siedziby.

Kryterium statusu podmiotowego

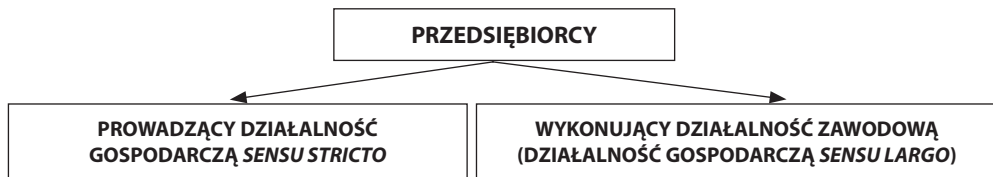
Ze względu na status podmiotowy przysługujący przedsiębiorcy, wyróżnia się przedsiębiorców będących osobami fizycznymi (w tym będących wspólnikami spółki cywilnej), przedsiębiorców będących osobami prawnymi oraz przedsiębiorców będących jednostkami organizacyjnymi, o których mowa w art. 33¹ § 1 KC.

W prawie polskim występuje **zasada swobody wyboru formy organizacyjno-prawnej wykonywania działalności gospodarczej**. Źródłem tej zasady jest konstytucyjna zasada wolności gospodarczej. Zasada swobody wyboru formy polega na możliwości zastosowania każdej formy organizacyjnej, która nie jest przez prawo zakazana w ogólności albo dla danej kategorii przedsiębiorców lub danego rodzaju działalności gospodarczej (np. działalność bankowa i ubezpieczeniowa może być prowadzona wyłącznie w formie organizacyjnej spółki akcyjnej).

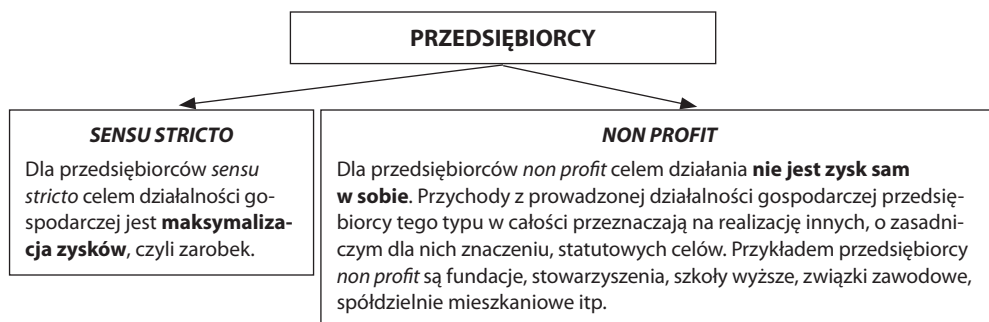
Kryterium rodzaju prowadzonej działalności

Z uwagi na **sposób aktywnego udziału w obrocie gospodarczym**, należy wyróżnić przedsiębiorców, którzy prowadzą we własnym imieniu zorganizowaną i ciągłą **działalność gospodarczą sensu stricto**, oraz przedsiębiorców wykonujących **działalność zawodową**, tj. działalność gospodarczą *sensu largo*.

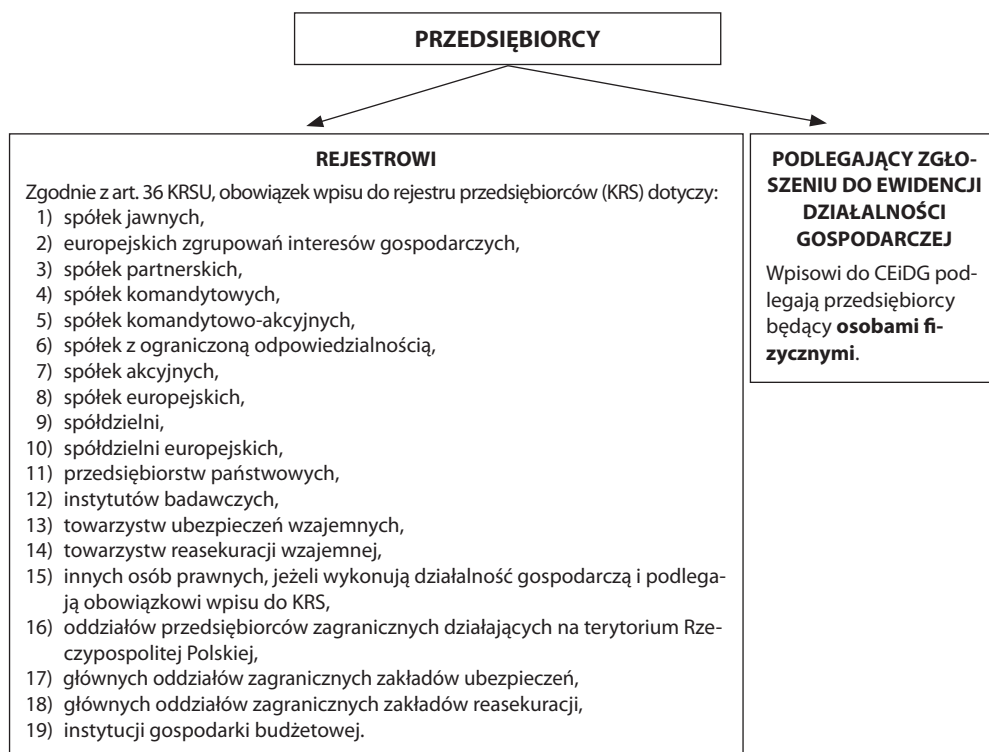
Kryterium osiągniętych przychodów

Posługując się kryterium osiągniętych przychodów, przedsiębiorców można podzielić na przedsiębiorców *sensu stricto* i przedsiębiorców *non profit*.

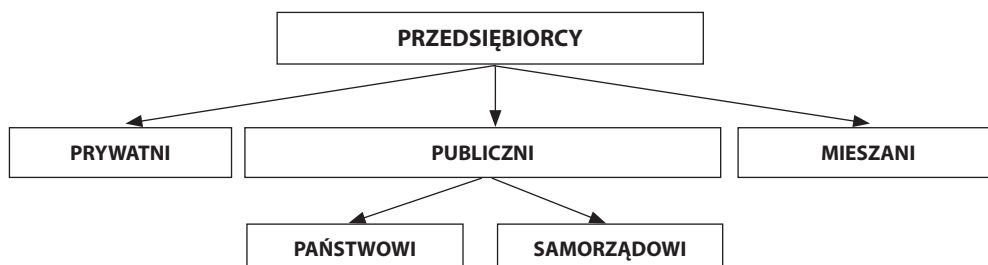
Kryterium rejestracji

Uzyskanie statusu przedsiębiorcy łączy się z koniecznością zgłoszenia (zarejestrowania) podjęcia działalności gospodarczej. W zależności od charakteru i trybu zgłoszenia działalności gospodarczej, przedsiębiorców dzielimy na rejestrowych, tj. objętych koniecznością zgłoszenia do Krajowego Rejestru Sądowego, oraz na przedsiębiorców podlegających zgłoszeniu do CEiDG.

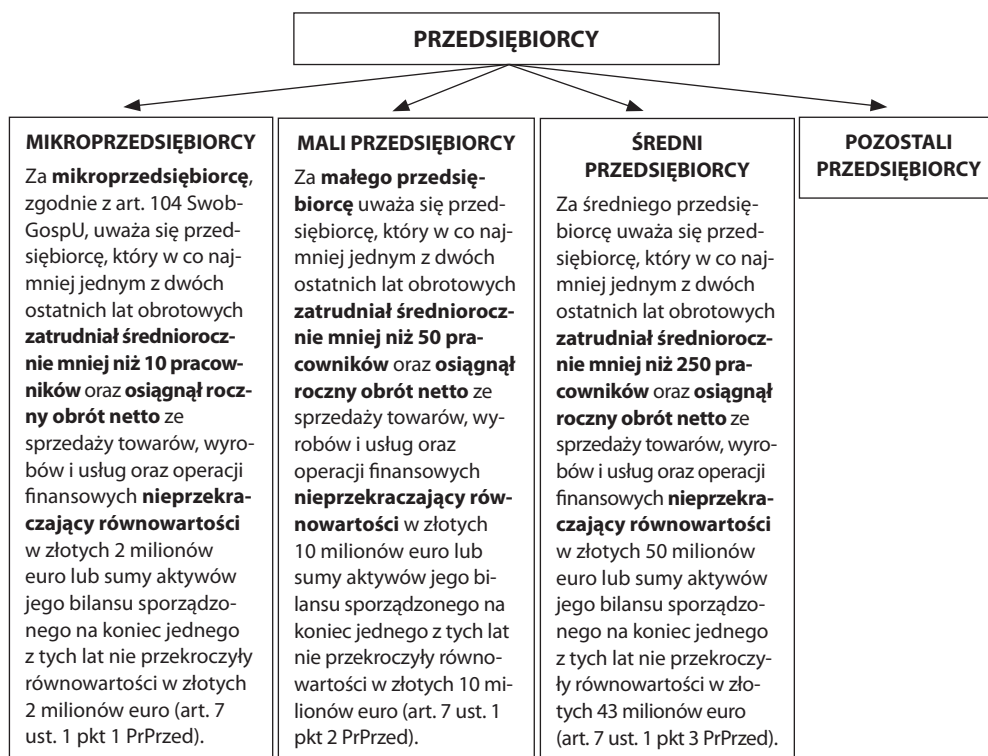
Kryterium formy własności i pochodzenia kapitału

Ze względu na formę własności i pochodzenie kapitału, na podstawie którego przedsiębiorca prowadzi zorganizowaną działalność gospodarczą, a także zasadniczy cel tejże działalności, wyróżnić można przedsiębiorców prywatnych i publicznych. W obrocie gospodarczym mogą również występować przedsiębiorcy mieszani, tj. tacy, którzy działają na podstawie kapitału mieszanego, państwowo-prywatnego.

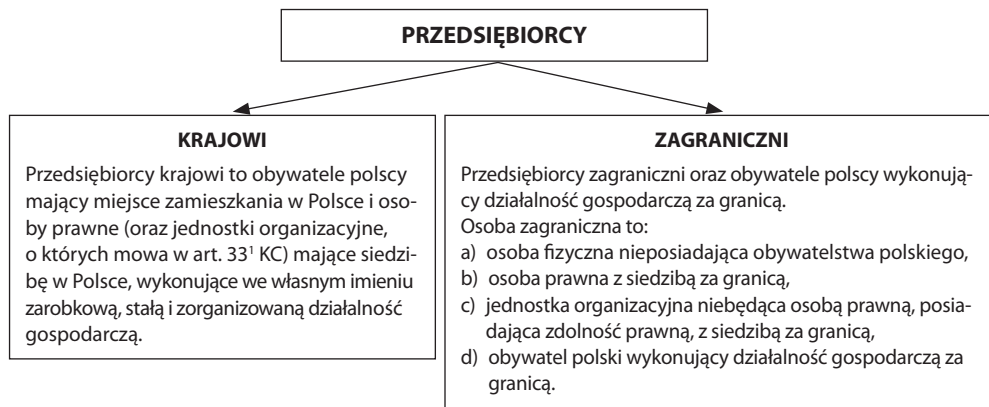
Kryterium skali średniorocznego zatrudnienia pracowników oraz poziomu rocznego obrotu netto

Ze względu na skalę średniorocznego zatrudnienia pracowników oraz poziom rocznego obrotu netto przedsiębiorców można podzielić na mikroprzedsiębiorców, małych przedsiębiorców, średnich przedsiębiorców i dużych (wielkich) przedsiębiorców.

Kryterium miejsca zamieszkania lub siedziby

Ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę przedsiębiorcy wyróżnić można przedsiębiorców krajowych i zagranicznych.

? PYTANIA

1. Obowiązek wpisu do rejestru przedsiębiorców KRS nie dotyczy:

- A. spółki jawnej,
- B. spółdzielni,
- C. przedsiębiorców będących osobami fizycznymi.

Odp. C; art. 36 KRSU

2. Zgodnie z ustawą – Prawo przedsiębiorców, za średniego przedsiębiorcę uważa się przedsiębiorcę, który m.in.:

- A. zatrudniał średniorocznie mniej niż 10 pracowników oraz osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych nieprzekraczający równowartości w złotych 2 milionów euro,
- B. zatrudniał średniorocznie mniej niż 250 pracowników oraz osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych nieprzekraczający równowartości w złotych 50 milionów euro,
- C. zatrudniał średniorocznie mniej niż 50 pracowników oraz osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych nieprzekraczający równowartości w złotych 10 milionów euro.

Odp. B; art. 7 ust. 1 pkt 3 PrPrzed

3. Jakie znasz kryteria podziału przedsiębiorców?

4. Na czym polega różnica między przedsiębiorcą *sensu stricto* a przedsiębiorcą *non profit*?

Zagadnienie 3. Struktury organizacyjne przedsiębiorców

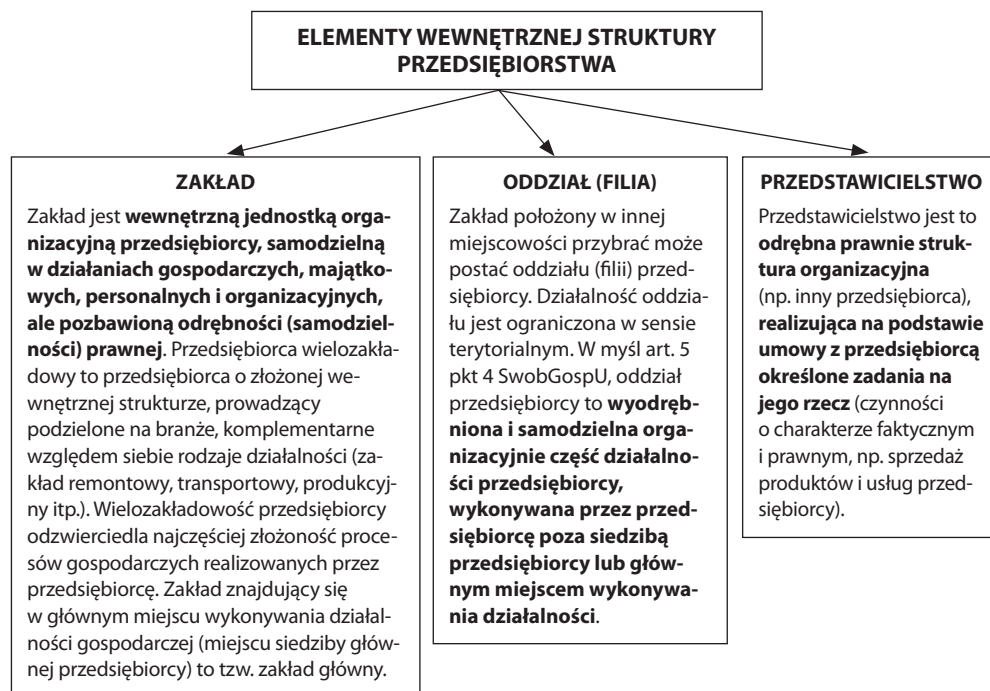
WEWNĘTRZNE FORMY ZORGANIZOWANIA PRZEDSIĘBIORCÓW

Przedsiębiorstwo stanowi całość w znaczeniu gospodarczym, organizacyjnym, personalnym, majątkowym i prawnym.

Przedsiębiorca stanowiący w sensie prawnym całość może działać na podstawie mniej lub bardziej skomplikowanej **wewnętrznej struktury organizacyjnej**.

Elementami wewnętrznej struktury organizacyjnej są:

- 1) zakład (przedsiębiorca może działać, prowadząc jeden bądź wiele zakładów),
- 2) oddział (filia) oraz
- 3) przedstawicielstwo.

ZEWNĘTRZNE FORMY ZORGANIZOWANIA PRZEDSIĘBIORCÓW

Uwagi ogólne

Przedsiębiorcy mogą tworzyć różnego rodzaju struktury, polegające na współpracy (kooperacji) gospodarczej lub transformacji organizacyjnej, przejawiającej się w podziałach, łączeniu się, przejęciach i przekształceniach przedsiębiorców.

Szczególną postacią **zewnętrznych struktur organizacyjnych** przedsiębiorców są zjawiska kooperacji i koncentracji gospodarczej.

Kooperacja gospodarcza

Przedsiębiorcy mogą korzystać z różnych form współpracy, polegającej na wspólnej realizacji przedsięwzięć gospodarczych.

Współdziałanie przedsiębiorców związane jest z koncentracją potencjału kapitałowego, organizacyjnego, marketingowego itd. i zazwyczaj ma na celu obniżenie kosztów działania, usprawnienie działalności, skuteczniejsze dotarcie do adresatów oferty gospodarczej współdziałających ze sobą przedsiębiorców. Współdziałanie przedsiębiorców oznacza więc koncentrację wysiłku w walce z przedsiębiorcami konkurencyjnymi. Może to stwarzać zagrożenie dla uczciwej konkurencji oraz dla interesów konsumentów, dlatego też prawo ustanawia różnorodne mechanizmy kontroli współdziałania (koncentracji) przedsiębiorców.

Tak zwane **wspólne przedsięwzięcie (*joint venture*)** jest szczególnym **układem organizacyjnym**, w ramach którego ma miejsce współpraca gospodarcza (kooperacja) przedsiębiorców. W skład *joint venture* wchodzi **co najmniej dwóch przedsiębiorców**, którzy podejmują **wspólne**, zmierzające do osiągnięcia **określonego celu gospodarczego**, działania. Współdziałający ze sobą przedsiębiorcy **wspólnie partycypują w ryzyku i korzyściach** płynących ze wspólnego przedsięwzięcia. Przedsiębiorcy działający w ramach wspólnego przedsięwzięcia z reguły występują w obrocie prawnym **pod wspólną firmą**.

We wspólnym przedsięwzięciu uczestniczyć mogą przedsiębiorcy krajowi i zagraniczni. *Joint venture* może polegać na tworzeniu przez współdziałających przedsiębiorców nowego podmiotu gospodarczego albo na innych, wspólnie koordynowanych działaniach zainteresowanych kooperujących przedsiębiorców. Współdziałanie przedsiębiorców może być realizowane poprzez tworzenie różnorodnych struktur organizacyjnych. Najczęściej odbywa się to na podstawie odpowiednich umów zawieranych między zainteresowanymi przedsiębiorcami. W doktrynie prawa gospodarczego wyróżnia się umowy o wspólne przedsięwzięcie, umowy kooperacyjne, umowy koordynacyjne i inne.

Kooperacja gospodarcza polegać może na tworzeniu:

- 1) nowych podmiotów gospodarczych lub
- 2) trwałych związków między istniejącymi już podmiotami.

Kooperacja gospodarcza może zmierzać do **powołania nowego podmiotu** gospodarczego, którego celem jest prowadzenie wspólnej działalności gospodarczej. W takim przypadku kooperanci zachowują swój odrębny byt prawny.

Ponadto, kooperacja gospodarcza może polegać na **połączeniu przedsiębiorców** działających w tych samych formach organizacyjno-prawnych w jeden, nowy podmiot gospodarczy (**fuzja**). Dotychczasowa odrębna podmiotowość prawna kooperantów ulega wówczas zakończeniu.

Przedsiębiorstwo międzynarodowe

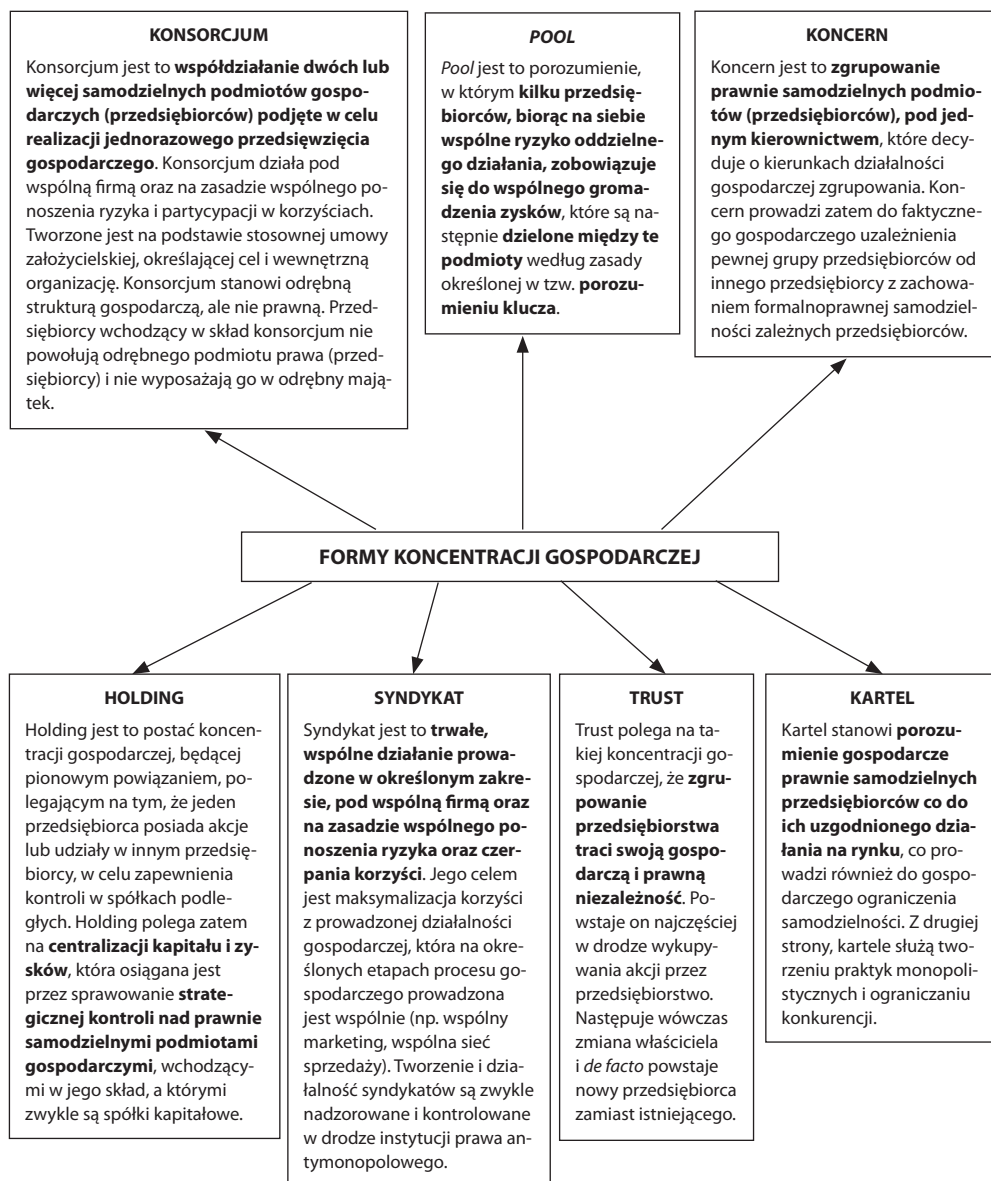
Jedną z form organizacji współdziałania przedsiębiorców jest tzw. przedsiębiorstwo międzynarodowe. Zgodnie z art. 10 PPU, **organy administracji państwowej** mogą tworzyć i likwidować **przedsiębiorstwa międzynarodowe wspólnie z innymi państwami**. Warunki tworzenia i likwidowania oraz zasady funkcjonowania takich przedsiębiorstw określają **porozumienia i umowy między zainteresowanymi państwami**. Państwa tworzące przedsiębiorstwo międzynarodowe mogą dowolnie wybrać jego formę organizacyjno-prawną oraz prawo właściwe, na podstawie którego prowadzi ono swoją działalność (zazwyczaj jest to prawo państwa powstania przedsiębiorstwa). Zasięg działania przedsiębiorstwa międzynarodowego obejmować może jedno bądź wiele państw.

Koncentracja gospodarcza

Koncentracja gospodarcza polega na współdziałaniu w wykonywaniu działalności gospodarczej, które prowadzi do tworzenia szczególnych **gospodarczych struktur koncentracyjnych**.

Do podstawowych struktur koncentracyjnych zaliczają się:

- 1) konsorcjum,
- 2) *pool*,
- 3) koncern,
- 4) holding,
- 5) syndykat,
- 6) kartel oraz
- 7) trust.

PYTANIA

1. **Omów pojęcie zakładu przedsiębiorcy.**
 2. **Co to jest przedstawicielstwo przedsiębiorcy?**
 3. **Scharakteryzuj formy zewnętrznej organizacji przedsiębiorców.**
-

KAZUSY

KAZUS 1

Stan faktyczny:

Działające w Poznaniu Stowarzyszenie Więż, którego celem statutowym jest pomoc osobom bezdomnym, wykorzystując lokalizację siedziby stowarzyszenia na rynku głównym, zamierza podjąć działalność gospodarczą, obejmującą prowadzenie sklepu zajmującego się sprzedażą pamiątek związanych z miastem. Uzyskiwane z działalności sklepu dochody przeznaczone będą na pomoc bezdomnym – w formie organizowania darmowych posiłków. W celu realizacji zamierzenia zaadaptowano jedno z pomieszczeń stowarzyszenia i zakupiono odpowiednie wyposażenie niezbędne do prowadzenia tego typu działalności.

Stowarzyszenie Więż zarejestrowane jest w KRS w rejestrze stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej.

Polecenie:

Oceń, czy Stowarzyszenie Więż może podjąć i wykonywać działalność gospodarczą we wskazanym zakresie.

KAZUS 2

Stan faktyczny:

Czternastoletni Łukasz I. zamierza rozpocząć prowadzenie działalności polegającej na sprzedaży zimnych napojów oraz słodczych na terenie miejskiego ośrodka rekreacji. W tym celu zwrócił się do prezydenta miasta z wnioskiem o wpis do CEiDG.

Pytania:

1. Czy Łukasz I. może być przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy Prawo przedsiębiorców?
2. Co powinien zrobić prezydent miasta?

KAZUS 3

Stan faktyczny:

Paweł i Gawęł z miejscowości G. zawarli umowę spółki cywilnej, której celem było prowadzenie chińskiej restauracji. Paweł złożył wniosek o wpis do CEiDG spółki cywilnej „Paweł K. i Gawęł K. Żółtko s.c.” w urządzie gminy K., jako że tam restauracja miała najbliższą. Uznał, że skoro działa jako wspólnik spółki cywilnej, to tak powinien uczynić. Z kolei Gawęł stwierdził, że skoro Paweł już złożył stosowny wniosek o wpis, to on nie musi tego robić.

Pytania:

1. Czy każdy wspólnik spółki cywilnej podlega wpisowi do CEIDG?
2. Czy spółka cywilna podlega wpisowi do CEIDG czy KRS?
3. Jaka jest właściwość miejscowa w sprawie wpisu?

KAZUS 4

Stan faktyczny:

Rafał Zawiany był znanym w okolicy właścicielem baru Zagwozdka, usytuowanego na małej wyspie nad jeziorem Uroczym. Bar prowadził od wielu lat sam, nie zatrudniał żadnych pracowników, czasami tylko w sprzątaniu pomagała mu żona. Bar nieźle funkcjonował w miesiącach wiosennych, letnich i jesiennych, niestety w zimie Rafał Zawiany ponosił straty, gdyż miał trudności z przedostaniem się na wyspę, ponadto prawie nikt nie odwiedzał wyspy. Pewnego wieczoru podczas oglądania telewizji usłyszał, że istnieje możliwość zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej. Zachwycił się tym pomysłem i postanowił, że skorzysta z tej możliwości. Poszukał zatem w Internecie i znalazł na jednym z portali internetowych informacje na temat zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej. Okazało się, że spełnia warunki i może zawiesić działalność. Zadowolony, 15.10.2018 r. wypełnił i wysłał wniosek o zawieszenie działalności gospodarczej na czas określony do 30.3.2019 r. Po paru dniach przyszło do niego wezwanie do zapłaty za fakturę Nr 345/18 z 16.11.2018 r., której do tej pory nie zapłacił, a która dotyczyła dostawy z lata 2018 r. Ponadto otrzymał dostawę alkoholu (od stałego dostawcy, u którego do tej pory zawsze zamawiał alkohol) wraz z fakturą wystawioną 25.11.2018 r. Rafał Zawiany stwierdził, że nie musi płacić żadnej z tych faktur, gdyż zawiesił wykonywanie działalności gospodarczej. Gdy po paru miesiącach otrzymał nakaz zapłaty za fakturę Nr 345/18, bronił się, twierdząc, że przecież z ustawy Prawo przedsiębiorców jasno wynika, że nie może on wykonywać w okresie zawieszenia działalności gospodarczej, a co za tym idzie, nie może brać udziału w postępowaniu sądowym jako przedsiębiorca oraz że ma on jedynie prawo do regulowania zobowiązań, które powstały wcześniej niż data zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej.

Pytania:

1. Kiedy przedsiębiorca może zawiesić wykonywanie działalności gospodarczej?
2. Czy przedsiębiorca może odmówić wzięcia udziału w postępowaniu sądowym w czasie, gdy jego działalność jest zawieszona, a jeśli tak, to kiedy?
3. Czy wszystkie działania Rafała Z. były prawidłowe?
4. Kiedy upływa okres zawieszenia działalności gospodarczej?

KAZUS 5

Stan faktyczny:

Adam prowadzi przedsiębiorstwo i zwrócił się o wydanie interpretacji indywidualnej do Urzędu Skarbowego, celem ustalenia jaki podatek powinien odprowadzić od sprowadzonych z Chin odmian rzadkiej rośliny zwanej „Huśtawka nastroju”. Po uzyskaniu decyzji interpretacyjnej, że roślina ta, jako lecznicza podlega zwolnieniu z podatku, pochwalił się koledze Jackowi. Ten postanowił, że też będzie sprowadzał taką roślinę i skoro Adam jest zwolniony od podatku na mocy decyzji to dotyczy to i jego.

Problemy:

1. Jakie wymagania są stawiane w zakresie tzw. interpretacji indywidualnych?
2. Czy stanowisko Jacka należy uznać za zasadne?

Rozdział 2. Pojęcie przedsiębiorstwa

Uwagi ogólne

Pojęcie przedsiębiorstwa jest niejednoznaczne. Jest to zarówno kategoria ekonomiczna, jak i prawna. Termin „przedsiębiorstwo” może być używany **w trzech znaczeniach**:

- 1) podmiotowym,
- 2) funkcjonalnym oraz
- 3) przedmiotowym.

Znaczenie podmiotowe

Przedsiębiorstwo w znaczeniu podmiotowym jest **podmiotem stosunków prawnych, czyli podmiotem praw i obowiązków w zakresie prawa cywilnego**. W tym znaczeniu pojęcie przedsiębiorstwa jest tożsame z pojęciem przedsiębiorcy.

Przedsiębiorstwo w znaczeniu podmiotowym użyte zostało w art. 1 PPU. Zgodnie z tym przepisem, przedsiębiorstwo państwowe jest **samodzielnym, samorządnym i samofinansującym się przedsiębiorcą posiadającym osobowość prawną**.

Wprawdzie mowa tu konkretnie o przedsiębiorstwie państwowym, ale znaczenie takie można odnosić także do innych określeń, np. „prywatne”, „spółdzielcze” itp. Pojęcie „przedsiębiorstwo prywatne” może być używane w znaczeniu podmiotowym, jeżeli przedsiębiorstwu przyznano podmiotowość prawną lub prowadzi je osoba fizyczna (przedsiębiorca).

Znaczenie funkcjonalne

Przez przedsiębiorstwo w znaczeniu funkcjonalnym należy rozumieć **stałe** (zawodowo, we własnym imieniu, w sposób zorganizowany i ciągły) **prowadzenie działalności gospodarczej w celach zarobkowych**.

Znaczenie przedmiotowe

Pojęcie przedsiębiorstwa w znaczeniu przedmiotowym użyte zostało w art. 55¹ KC. Zgodnie z tym przepisem, przedsiębiorstwo jest **zorganizowanym zespołem składników niematerialnych i materialnych przeznaczonych do prowadzenia działalności gospodarczej**.

Obejmuje ono w szczególności:

- 1) oznaczenie indywidualizujące przedsiębiorstwo lub jego wyodrębnione części (nazwa przedsiębiorstwa),
- 2) własność nieruchomości lub ruchomości, w tym urządzeń, materiałów, towarów i wyrobów, oraz inne prawa rzeczowe do nieruchomości lub ruchomości,
- 3) prawa wynikające z umów najmu i dzierżawy nieruchomości lub ruchomości oraz prawa do korzystania z nieruchomości lub ruchomości wynikające z innych stosunków prawnych,
- 4) wierzytelności, prawa z papierów wartościowych i środki pieniężne,
- 5) koncesje, licencje i zezwolenia,
- 6) patenty i inne prawa własności przemysłowej,
- 7) majątkowe prawa autorskie i majątkowe prawa pokrewne,
- 8) tajemnice przedsiębiorstwa,
- 9) księgi i dokumenty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Przedsiębiorstwo w znaczeniu przedmiotowym stanowi **całość zorganizowaną w sensie gospodarczym**, tzn. jest zespołem składników materialnych i niematerialnych powiązanych ze sobą funkcjonalnie. Przedsiębiorstwo służy prowadzeniu działalności przez przedsiębiorcę. Przedsiębiorstwo wyposażone jest w pewne składniki stanowiące jego aktywa. Przepis art. 55¹ KC zawiera przykładowe wyliczenie składników przedsiębiorstwa. Są to składniki materialne (nieruchomości i rzeczy ruchome, księgi i dokumenty przedsiębiorstwa) i niematerialne (nazwa, prawa majątkowe i niemajątkowe, koncesje, licencje i zezwolenia oraz tajemnice przedsiębiorstwa).

Zbycie przedsiębiorstwa

Przedsiębiorstwo w znaczeniu przedmiotowym może stanowić **przedmiot obrotu**. Zgodnie z art. 75¹ KC, przedsiębiorstwo może być **zbyte, wydzierżawione albo może być na nim ustanowione prawo użytkowania**.

Zbycie przedsiębiorstwa jest pojęciem, które obejmuje wszelkie czynności prawne powodujące **przeniesienie na nabywcę wszystkich składników** wchodzących w skład przedsiębiorstwa. Dotyczy to więc sprzedaży, zamiany, wniesienia do spółki tytułem wkładu, zawarcia umowy o odpłatne korzystanie z przedsiębiorstwa połączone z opcją sprzedaży. Zgodnie z art. 55² KC, czynność prawna mająca za przedmiot przedsiębiorstwo obejmuje wszystko, co wchodzi w jego skład, chyba że co innego wynika z treści czynności prawnej lub przepisów szczególnych.

Czynność zbycia jest czynnością prawną **o charakterze rozporządzającym**, której skutkiem jest przejście na nabywcę uprawnień niezbędnych do prowadzenia przedsiębiorstwa. Jest to czynność prawna **konsensualna, wzajemna, kauzalna**. Zbycie przedsiębiorstwa stanowi następstwo jednej czynności prawnej. Oznacza to, że po stronie nabywcy mamy **do czynienia z sukcesją uniwersalną** (nabycie pod tytułem ogólnym).

Zbycie przedsiębiorstwa wymaga **formy pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi**. Jeżeli jednak na przedsiębiorstwo składa się nieruchomości, to albo czynność zbycia wymaga takiej formy, albo też zbycie nieruchomości powinno nastąpić w formie aktu notarialnego. Zgodnie z art. 55⁴ KC, **nabywca przedsiębiorstwa (lub gospodarstwa rolnego) jest odpowiedzialny solidarnie ze zbywcą za jego zobowiązania** związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa, chyba że w chwili nabycia nie wiedział o tych zobowiązaniach, mimo zachowania należytej staranności. Odpowiedzialność nabywcy ogranicza się do wartości nabytego przedsiębiorstwa według stanu w chwili nabycia, a według cen w chwili zaspokojenia wierzycieli. Odpowiedzialności tej nie można bez zgody wierzyciela wyłączyć ani ograniczyć.

PYTANIA

1. Przedsiębiorstwo jako zorganizowany zespół składników niematerialnych i materialnych przeznaczonych do prowadzenia działalności gospodarczej to pojęcie przedsiębiorstwa:

- A. w znaczeniu podmiotowym,
- B. w znaczeniu przedmiotowym,
- C. w znaczeniu funkcjonalnym.

Odp. B; art. 55¹ KC

2. Omów pojęcie przedsiębiorstwa w znaczeniu podmiotowym i funkcjonalnym.

3. Scharakteryzuj zasady zbycia przedsiębiorstwa.
